

Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін



В.В. Сверлович
« 09 » вересня 2022 року

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГІВ**
для студентів II курсу денної форми навчання
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітнього ступеня «Бакалавр»

Вінниця 2022

Методичні рекомендації щодо організації і проведення тренінгів для студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітнього ступеня «Бакалавр»

РОЗРОБНИК:

кандидат економічних наук **Н.В Євдокимова**

РЕЦЕНЗЕНТИ:

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічних дисциплін **М.С. Заюкова**

кандидат педагогічних наук, декан факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності **Майданик О.В.**

Затверджено Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» (Протокол № 1 від 30 серпня 2022 року).

Методичні рекомендації щодо організації і проведення тренінгів розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін
(Протокол №1 від 30 серпня 2022 року)

Завідувач кафедри фінансово-економічних дисциплін,
кандидат економічних наук  **Н. В. Євдокимова**

ВСТУП

Підготовка здобувачів освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування потребує ретельного дотримання вимог щодо практичного наповнення освітнього процесу.

Тренінг є формою навчання, яка максимально наближена до практичної діяльності і надає реальну базу знань та навичок для подальшого використання у практичній роботі у фінансових установах, фінансових службах суб'єктів господарювання та учасників фінансового ринку

Тренінги охоплюють дисципліни, що формують фахівців бакалаврського рівня, а саме:

- Податкова система;
- Бухгалтерський облік, аналіз та аудит.

Тренінг проводиться в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом кваліфікованого викладача. Призначення тренінгу - закріпити знання та практичні навички, набуті під час вивчення профільюючих дисциплін. На тренінг-практиці студенти ознайомлюються з механізмами й завданнями на прикладі конкретних матеріалів.

Тренінг є невід'ємною складовою освітнього процесу і важливим засобом підготовки фахівців, логічною складовою вивчення дисципліни та практичної підготовки.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ТРЕНІНГУ

Мета тренінгу полягає у закріпленні й поглибленні знань з фахових дисциплін та набутті практичного досвіду в професійній сфері.

Метою тренінгу з бухгалтерського обліку є поглиблення та закріплення знань щодо змісту та побудови бухгалтерського балансу, оборотно-сальдової відомості та бухгалтерських рахунків, вироблення вмінь відображення господарських операцій на бухгалтерських рахунках, визначення оборотів та сальдо кінцевих по бухгалтерським рахункам, їх відображення в оборотно-сальдовій відомості та складання балансу на кінець періоду.

Мета проведення тренінгу з податкової системи полягає у закріпленні й поглибленні знань з теоретико-методичних аспектів функціонування податкової системи держави, набутті практичних навичок розрахунку сум податкових зобов'язань та вмінь оформлення податкової звітності.

Основними завданнями тренінгу з бухгалтерського обліку є:

- визначення ролі бухгалтерського балансу та оборотно-сальдової відомості;
- визначення структури балансу, оборотно-сальдової відомості та рахунків бухгалтерського обліку;
- характеристика рахунків бухгалтерського обліку;
- визначення впливу господарських операцій на бухгалтерський баланс;
- визначення оборотів та сальдо кінцевих по рахункам.

Основними завданнями тренінгу з податкової системи є:

- розвиток інтересу до застосування отриманих знань у професійній діяльності;
- формування професійних компетентностей шляхом моделювання конкретних ситуацій, що вимагає прояву самостійності, ініціативності, наполегливості тощо;
- оволодіння технікою розрахунку сум податкових зобов'язань;
- здатність до використання на практиці порядку реєстрації платників податку;
- отримання навичок оформлення податкової звітності.

В процесі проходження тренінгу розвиваються наступні компетенції:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Після проходження тренінгу студенти отримують такі компетентності:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів

господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Усі розрахунки та завдання, передбачені програмою, студенти виконують самостійно у міжсесійний період, під час тренінгу вирішують кейси під керівництвом викладачів від кафедри.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТРЕНІНГІВ

Тренінги для студентів денної форми навчання розраховані на 16 годин, у т.ч. 8 год – консультаційні заняття, 8 – самостійна робота студентів. Підготовчий етап полягає в ознайомленні студентів з цілями та завданнями тренінгу, вихідною інформацією, формами і методами роботи, порядком оцінювання активності та результативності роботи студентів, інформаційним забезпеченням тренінгу.

Назва етапу	Консультаційні заняття	Самостійна робота студентів
III семестр		
Підготовчий етап тренінгу	1	-
Виконання завдань тренінгу	3	4
VIII семестр		
Підготовчий етап тренінгу	1	-
Виконання завдань тренінгу	3	4
Разом	8	8

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРЕНІНГУ

Цільовою аудиторією тренінгу є студенти другого курсу бакалаврського рівня денної форми навчання. Тренінгові завдання є обов'язковими до виконання студентами в академічних групах під керівництвом викладачів, проте важливим елементом тренінгу є самостійна, творча робота кожного студента у міжсесійний період. На тренінг студент повинен прийти з матеріалами, які передбачені програмою тренінгу.

Тренінг з бухгалтерського обліку складається з трьох змістовних етапів: «Складання первинного балансу та оборотно-сальдової відомості», «Відкриття бухгалтерських рахунків та відображення господарських операцій» та «Підрахунок оборотів та сальдо кінцевих по рахункам, складання балансу на кінець періоду». Тренінг розрахований на 4 контактні години (1 година підготовчого етапу та по 1 годині на кожен змістовний етап) та 4 години самостійної роботи студента.

Тренінг з податкової системи складається з трьох змістовних етапів: «Прямі податки», «Непрямі податки» та «Спрощена система оподаткування» (1 година підготовчого етапу та по 1 годині на кожен змістовний етап) та 4 години самостійної роботи студента.

Підготовчий етап та консультаційні (контактні) заняття з обох тренінгів мають однакову методичну структуру.

Для виконання завдань тренінгу під час контактних занять студенти можуть об'єднуватись у міні-групи.

Під час проведення тренінгу використовуються наступні методи роботи зі студентами: міні-лекція, робота у малих групах, аналіз ситуацій, мозковий штурм, дискусія, спільне обговорення роботи, індивідуальна робота студентів.

За результатами виконання завдань тренінгу студент має надати: заповнені форми звітності, декларацій, розрахунки, робочі документи, презентації та інші матеріали, визначені кожною частиною тренінгу.

Студенти, які публікували тези доповіді під керівництвом викладачів кафедри, статті у наукових фахових виданнях у співавторстві з викладачами кафедри, подавали роботи на конкурси наукових робіт, мають можливість зарахувати відповідні види наукових робіт в рахунок проходження певних етапів тренінгу (залежно від напрямку досліджень і виду наукової роботи).

Для отримання права зарахування наукової роботи в рахунок проходження тренінгу студент має подати заяву на кафедру і підтверджуючі документи про участь в науковій роботі не пізніше першого дня тренінгу. Рішення приймається на засіданні кафедри по кожному студенту окремо і затверджується завідувачем кафедри.

Загальний контроль за ходом тренінгу здійснює завідувач кафедри, а також декан факультету. Індивідуальний контроль здійснює керівник тренінгу. Кінцевою формою контролю є отримання сертифікату.

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

Тренінги проходять у III та IV семестрах, а також передбачають підготовку студентів у міжсесійний період.

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП ТРЕНІНГУ

Тривалість – 1 година (для кожного виду тренінгу)

Завдання: Ознайомити студентів з метою, основними завданнями тренінгу, висвітлити особливості його проходження. Вказати джерела інформації для здійснення виконання практичних завдань.

Хід роботи викладача: розкриває зміст завдань, які виносяться на тренінг, у формі міні-лекції. Під час цього етапу тренер має:

- пояснити студентам необхідність і призначення тренінгу, важливість набуття фахових компетентностей за результатами тренінгу;

- розкрити технологію проведення етапів тренінгу під час консультаційних занять та у міжсесійний період;
- інформувати щодо критеріїв оцінювання тренінгу в цілому та за окремими етапами;
- розподілити завдання, які студенти повинні виконати у міжсесійний період до захисту результатів;
- акцентувати увагу студентів на окремих аспектах досліджень, що потребують більш пильного дослідження;
- наголосити на необхідності самостійної підготовки до тренінгу в міжсесійний період (ознайомлення та опрацювання нормативних документів для підготовки до виконання кейсів під час консультативних занять);
- повідомити про можливості отримання студентами консультацій у викладача з приводу незрозумілих моментів чи спірних питань, які можуть виникнути під час виконання завдань тренінгу у міжсесійний період.

Хід роботи студента:

- ознайомитись із особливостями проходження тренінгу, сформулювати чітке розуміння завдань тренінгу та порядку його проведення;
- розподілити індивідуальні завдання для виконання у міжсесійний період, ознайомитись з їх змістом, вимогами до оформлення, джерелами отримання інформації; узгодити незрозумілі та дискусійні питання.

Організація і забезпечення: для забезпечення проведення етапу необхідним є наявність ноутбуку, телевізора, Internet, нотатника.

Оцінювання етапу – не оцінюється.

ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТРЕНІНГУ ПІД ЧАС КОНТАКТНИХ ЗАНЯТЬ

Тривалість – 3 годин (для кожного виду тренінгу)

Завдання: Ознайомити учасників із основними питаннями та специфікою змістовного етапу, оволодіти методиками розрахунків та складання документації (звітність, декларації).

Підготовча робота для тренера та учасників:

- попередити студентів про необхідність самостійної підготовки до практики в частині ознайомлення та опрацювання нормативних документів, ознайомлення із завданнями;
- попередити студентів про необхідність мати з собою папір, Податковий кодекс України, План рахунків, бланки бухгалтерського балансу, оборотно-сальдових відомостей та податкових декларацій, калькулятори.

Хід роботи тренера: Тренер розкриває зміст етапу у формі міні-лекції з елементами дискусії. Міні-лекція розкриває основний зміст питань, може супроводжуватися презентацією або відеороликами, дискусійними завданнями та кейсами для студентів

Тривалість міні-лекції з урахуванням дискусії – 1 година на кожен змістовний етап.

Студенти працюють індивідуально або в міні-групах, сформованих на початку тренінгу. Під час участі в дискусії оцінюється участь кожного студента окремо, його активність. Для цього тренер може видавати фішки активним учасникам, які потім переводяться в бали.

Хід роботи студента:

Прослухати міні-лекцію. Активно брати участь у дискусії, відповідати на питання, які ставляться під час міні-лекції. Засвоїти теоретичні засади системи оподаткування. Обговорити наведені у лекції приклади обрахунків та зразки документації.

Організація і забезпечення: телевізор, ноутбук, Internet, папір А4, Податковий кодекс України, План рахунків, бланки бухгалтерського балансу, оборотно-сальдової відомості та податкових декларацій, калькулятори.

Оцінювання етапу – оцінюється від 0 до 15 балів (максимум 5 балів за кожен змістовний етап).

ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТРЕНІНГУ У МІЖСЕСІЙНИЙ ПЕРІОД (СРС)

Тривалість – 4 години на тренінг з кожної дисципліни.

Самостійна робота призначена для вивчення навчального матеріалу, поглиблення знань з окремих питань, а також напрацювання навичок практичного застосування отриманих теоретичних знань.

Тренінг з бухгалтерського обліку.

Самостійна робота над завданнями тренінгу включає:

1. Опрацювання лекційного матеріалу з дисципліни «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит», зокрема теми: «Бухгалтерський баланс», «Система рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис», «Основи організації бухгалтерського обліку та звітності»
2. Виконання практичного завдання тренінгу, що виносяться на міжсесійний період.

Вимоги до виконання практичного завдання:

1. Визначити належність господарських засобів або джерел їх утворення до активу або пасиву балансу.
2. За наведеними даними скласти баланс на початок періоду.
3. За наведеними сальдо початковими скласти оборотно-сальдову відомість та відкрити синтетичні та/або аналітичні рахунки.
4. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
5. Провести підрахунки оборотів та сальдо кінцевих по рахункам бухгалтерського обліку.
6. Відобразити обороти та сальдо кінцеві по рахункам бухгалтерського обліку в оборотно-сальдовій відомості.
7. Скласти баланс на кінець періоду.

8. Оформити результати тренінгу.

Вимоги до оформлення: Студент повинен підготувати звіт, який має бути виконаний в редакторі Word, оформлений згідно вимог до письмових робіт, включати передбачені вимогами до структури звіту складові частини.

Тренінг з податкової системи.

Самостійна робота над завданнями тренінгу включає:

1. Опрацювання лекційного матеріалу з дисципліни «Податкова система», зокрема тем: «Податок на доходи фізичних осіб», «Податок на прибуток підприємств», «Податок на додану вартість», «Мито», «Акцизний податок», «Єдиний податок».

2. Виконання практичного завдання тренінгу, що виносяться на міжсесійний період.

Вимоги до виконання практичного завдання:

1. Визначити суму відрахування із заробітної плати при застосуванні податкової соціальної пільги та без.

2. Визначити ставку та суму податку на доходи фізичних осіб до сплати при продажу рухомого та нерухомого майна.

3. Оформити податкову декларацію про майновий стан і доходи.

4. Визначити базу оподаткування, розрахувати суму податку на прибуток до сплати та скласти податкову декларацію з податку на прибуток підприємства.

5. Розрахувати суму податку на додану вартість до сплати та скласти податкову декларацію з податку на додану вартість.

6. Розрахувати суму акцизного податку на мита до сплати.

7. Скласти порівняльні таблиці груп єдиного податку, оформити податкову декларацію платника єдиного податку - фізичної особи – підприємця.

8. Оформити результати тренінгу.

Вимоги до оформлення: Студент повинен підготувати звіт, який має бути виконаний в редакторі Word, оформлений згідно вимог до письмових робіт, включати передбачені вимогами до структури звіту складові частини.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТРЕНІНГУ

Оцінювання знань студентів за результатами тренінгу здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань.

За підсумками кожної з частин проходження тренінгу студентам виставляється відповідна кількість балів, яка залежить від якості та обґрунтованості здійснених розрахунків, правильності та повноти заповнення форм документів, а також активності студента в обговоренні дискусійних питань.

За результатами проходження тренінгу студент оформляє результати у формі індивідуальної роботи з виконання кейсу та заповнених форм документів.

Результати розрахунків подаються на перевірку викладачу, який проводить

відповідний тренінг. Оцінка загальних результатів роботи здійснюється з урахуванням якості матеріалу та правильності відповідей на поставлені запитання.

Сумарна оцінка за кожен тренінг складається з суми балів, яку отримують студенти, і не може перевищувати 100 балів.

За тренінг студенти можуть набрати не більше 100 балів, у т.ч.:

- за активну участь в обговоренні під час та після міні-лекцій – від 0 до 15 балів;
- за виконання кейсу та правильність заповнення звітності – від 0 до 85 балів.

За результатами проходження тренінгу через перевірку виконаних студентами тренінгових завдань, зокрема, правильності здійснених розрахунків, оформлених документів та відповідей на усні запитання, викладач-тренер визначає загальний підсумковий бал (від 0 до 100 балів).

Загальний бал виставляється у відповідному сертифікаті як підсумкова оцінка, що враховується при визначенні загальної оцінки з практичної підготовки.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	F X	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з можливістю повторного складання

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано нижче.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«ВІДМІННО»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь

«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється поверхневими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Написання та оформлення звітів здійснюється на аркушах формату А4 (210×297 мм). Шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля аркуша мають бути: зліва – 30 мм, справа, угорі і внизу – 20 мм. Нумерація сторінок (*звіт починається з титульного аркуша, але номер на ньому та на змісті не проставляється*) здійснюється арабськими цифрами у правому куті верхнього колонтитула.

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності**

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

___ курс, _____ група

202__ - 202__ навчальний рік

**ВІДОМІСТЬ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА ПРОХОДЖЕННЯ ТРЕНІНГУ
«___» _____ 202__ року**

З _____
(назва тренінгу)

Форма контролю _____ Загальна кількість годин _____

Викладач _____
(вчене звання, прізвище та ініціали викладача)

Прізвище, ім'я, по батькові студента	I змістовний етап		II змістовний етап		III змістовний етап		Загальна кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Підпис
	Участь у дискусії (мак. 5 балів)	Виконання практичного завдання (мак. 25 балів) *	Участь у дискусії (мак. 5 балів)	Виконання практичного завдання (мак. 30 балів) *	Участь у дискусії (мак. 5 балів)	Виконання практичного завдання (мак. 30 балів) *				

*Максимальна кількість балів за кожен змістовий етап залежить від виду тренінгу

Студентів в групі _____ Відмінно _____
 Не з'явилося _____ Добре _____
 Не допущено _____ Задовільно _____
 Присутні _____ Незадовільно _____
 Дата _____ Абсолютна успішність _____ %
 Якість навчання _____ %

Викладач _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Декан факультету _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Заступник директора _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Сертифікат № _____

підтверджує, що

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові)

«__» _____ 2021 – «__» _____ 2021
 пройшла(ов) навчальний тренінг
 з бухгалтерського обліку

Змістові етапи:

1. Складання первинного балансу та оборотно-сальдової відомості – __ балів
2. Відкриття бухгалтерських рахунків та відображення господарських операцій – __ балів
3. Підрахунок оборотів та сальдо кінцевих по рахункам, складання балансу на кінець періоду – __ балів

Результат: _____ балів

Оцінка за шкалою ECTS _____

Оцінка за національною шкалою _____

Викладач _____